

TYT SÖZEL ALANLAR FASİKÜLÜ

Kazanım Değerlendirme Fasikülü

IĞDIR ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

harikasınız!

TÜRKÇE

1. Bir sanat eserinin kendi diliyle anlattıklarının ayrıca anlatılması için yazı ve konuşma dillerinin aracılığına ihtiyaç duyulur. Eleştirmenler sanat eserlerini yazı ve konuşma diliyle inceler. Edebiyatın dışındaki sanat eserlerinde açıklamaya muhtaç gözlemler daha çok barınır. Edebiyat kültürü bu gizlerin çözülmesinde önemli bir etkidir. Dilin inceliklerini özümsemiş birinin ağzından anlatılan bir resim, bir heykel, bir mimari eser layık olduğu yeri bulur. Sanat söyleşilerinin ana ögesi dil olduğuna göre, edebiyatın yetkinleştirdiği dil de bütün sanat eserlerinin anahtarı olarak düşünülebilir. Eserin çıkış noktası, örgüsü, nelerden etkilendiği, neleri etkilediği dil aracılığıyla sergilenir.

Bu parçada asıl vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her sanat dalının kendine özgü bir dili ve anlatım biçimi vardır.
- B) Bir sanat eserini doğru değerlendirmek edebiyatın geliştirdiği dil ile mümkündür.
- C) Eleştirmenler sanat eserlerini en iyi şekilde değerlendirecek kişilerdir.
- D) Edebiyatın dışındaki sanat eserlerinin dille açıklanmaya ihtiyacı vardır.
- E) Dili güzel kullanan insanlar sanat eserlerinin değerini en iyi belirleyenlerdir.

2. Dil canlı bir varlıktır. Kendi içinde zamanla değişime uğrar. Eski Türkçedeki “kapığ” kelimesinin “kapı” şeklini alışı buna örnek olarak verilebilir. Bu farklılaşmada hem zaman hem de yaşanan coğrafi ve kültürel değişim etkilidir. Toplumun kültüründe, dininde, yaşadığı coğrafyada görülen değişim dilin de değişmesine sebep olur. Türkler 10. yüzyıla kadar yabancı kültürlerin etkisinden uzak kalmışlardır. Kendi alfabelerini kullanmışlardır. Ancak İslamiyet'in benimsenmesi ve yaşanan coğrafyanın değişmesiyle birlikte Arap ve Fars kültürlerinin ve dillerinin etkisi Türk kültürü ve dilinde kendini hissettirmeye başlamıştır. Bu dönemde Arap alfabesine geçilmiş, Türkçeye Arapça ve Farsça kelimeler girmeye başlamıştır. Batı medeniyetinden etkilenilen dönemde ise Latin alfabesi, Fransızca ve İngilizce kelimeler kendini göstermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada anlatılanlara örnek gösterilemez?

- A) “Edgü” kelimesinin zaman içinde “iyi” şekline dönüşmesi
- B) Doğu Türk lehçelerindeki “köz” kelimesinin Türkiye Türkçesinde “göz” oluşu
- C) 19.yüzyılda sone, terzarıma gibi kelimelerin Türkçede kullanılmaya başlanması
- D) Computer kelimesinin yerine bilgisayar kelimesinin kullanılması
- E) Göktürklerin kendilerine özgü alfabe oluşturmaları

3. (I) Yeni bir dil öğrenmek amacıyla çevresinde araştırma yapan birinin karşılaşacağı yorumlar genellikle basmakalıp düşüncelerden ibarettir. (II) Fransızcanın romantikliğinden, Almancanın kabalığından veya Çincenin zorluğundan söz edip durur çoğu insan. (III) Bu klişe sözlere yol açan; kişinin ana dili ile yabancı bir dil arasında kültürel ve uzamsal öğelere dayanmadan yapılan üstünkörü karşılaştırmadır. (IV) Dilin anlambilimle ilgili özelliklerinin tek bir sıfatla ifade edilemeyecek kadar karmaşık olması, dil hakkında sabit fikirler üretilmemesi gerektiğini gösterir. (V) Oysa öğrenmek istenilen dille ilgili doğru bir fikir edinmenin ilk adımı, ön yargılardan kurtularak o dili öğrenmeye çalışmaktır.

Metindeki numaralanmış cümlelerden hangisinin, parçanın anlam bütünlüğünü bozmaktadır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4. Aşağıdaki metinlerden hangisi sosyal bir gerçekliği yansıtmaktadır?

A) Bu kentin insanları, yağmura tutulma korkusu nedir bilmez, havanın açmasını beklemezlerdi ya içlerinden yalnız bir tanesi onlara benzemezdi. Bu adam, pencereden gökyüzüne bakan bu adam... Bu adamın kimi kimsesi yoktu. Kentin iç kesimindeki koca koca yapılardan birindeydi iş yeri; oraya gider gelir, evine kimseyi çağırılmazdı. Gelmeyeceklerini bilirdi çünkü. Kendi de eşinin dostunun evine pek gitmezdi, üst üste çağırılmadıkça.

B) Karne zamanı birkaç gün gelmedi. Meraklanmışım. Sınavlar sırasında olduğu için belki de sınava hazırlanıyor demiştim. İyi düşünmüşüm. Geldi pırıl pırıl sesiyle, öksürüyordu: "Kusura bakmayın ağabeyciğim. Dersleri hazırlıyordum. Gece yaralarına kadar çalışıp sabahleyin de erkenden uyanmak fena yordu. İki gün aksattım. Dilber Hanım, öksürük için bir ilaç yazdırdı ama nerede?"

C) Sabahın dördünde yazı makinemin başına geçtiğim için bu ses, bu kara, yağmura, ayaza kafa tutan bu canlı, bu pırıl pırıl ses beni yazı makinemin başında bulurdu. Gazete paralarını akşamdan masamın kıyısına koyduğum için bekletmez, koşardım sokak kapısına. Gazetelerimi önceden hazırlamış olurdu. Uzatır, paraları alır, saymaya filan lüzum görmeden cebine atar, donmuş burnu buhar kazanı gibi tüterek uzaklaşırken canlı, yaşam dolu sesiyle sokağı gene neşelendirirdi.

D) Haseki taraflarında bir çıkmaz sokağın içinde yalnız duran üç odalı bu ev, bir mezar gibi ebedî sessizlikle kuşatılmıştı. Bir hâl-i nisyan ve metrukiyette bulunuyordu. Çatısından kopan bir tahta, damdan uçan bir kiremit, duvarlarından yuvarlanan bir taş, senelerce düştüğü yerde kalır. Ara sıra çirkin, ihtiyar bir kadın, cadılara mahsus dehşet ve sükûnetle dışarı çıkarak malzeme-i beytiyesini iştira ve tedarikle alelacele eve girip kaybolurdu.

E) Ağabey, biz, dedi, Tophane'deki sabahçı kahvelerinde yatarız. Hepimiz hamal, uşak gibi insanlarız. Ama namusumuzla yaşıyoruz. Ne yapalım? Beş on para kazanırız. Geceleri de kahveciye beş kuruş verir, bir köşede uyuruz. Ne yapalım? Otellere para mı dayanır? En aşağısı otuz kuruş. Otuz kuruşla iki gün geçimimiz var.

5. Duygusal zekâ açısından umutlu olmak; kişinin zorlu engeller veya yenilgiler karşısında bunaltıcı kaygıya, teslimiyetçi bir tutuma ya da depresyona yenik düşmemesi anlamına gelir. Gerçekten de, umut besleyebilen kişiler hedeflerine doğru ilerlerken diğerlerine oranla daha az depresif, genelde daha az kaygılı ve duygusal açıdan daha az sıkıntılı görünürler. İnsanların taşıdıkları umudun derecesi kişiden kişiye farklılık gösterir. Snyder'a göre umutlu olan kişilerin kendilerini motive edebilme, köşeye sıkıştıklarında kendilerini "daha iyi günlerin geleceği" tesellisiyle yatıştırabilme, hedeflerine ulaşmak için değişik yollar bulabilme, imkânsızlığı gördüklerinde hedef değiştirebilme ve zor bir işi baş edilebilir küçük parçalara bölebilmeye özellikleri bulunur. Umudunu yitirmiş kişiler ise hedefe ulaşmak için gerekli olan enerji ve yetenekten yoksundur.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Hayata tutunmuş kişiler, içlerinde umutlarını canlı tutmayı bilenlerdir.
B) Sorunlardan kaçmanın kolay yolu, enerjiyi umudu korumaya harcamaktır.
C) Bireyin amaca ulaşması ve umut etmesi arasında doğrusal bir ilişki vardır.
D) Umut, bireyler arasında farklı düzey ve bağlamlarda kendini gösterir.
E) Umut, teskin edici ve ruhsal dengeyi koruyucu güçlü bir etkiye sahiptir.

6. İnsansız hava araçları, tehlikeli görevlerde insan kaybının önüne geçilmesi amacıyla tasarlanmıştır. Mikro hava araçlarıysa, insansız hava araçlarının bir adım ötesine geçti. ----. Belki şimdi değil ama yakın bir gelecekte pencerenizden içeri giren sineklere daha dikkatli baksanız iyi olur. Onlar sizi gözetlemeye gelmiş casuslar olabilir.

Parçadaki boşluğu anlam bakımından en uygun biçimde hangisi tamamlamaktadır?

- A) Bu sistemlerin, güç ve ağırlık açısından en doğru biçimde kullanılabilimleri için gerçekten hassas tasarımlar gerekiyor
- B) Mikro hava araçları, daha büyük olan araçların, keşif görevlerini yerine getiremeyecekleri yerlerde kullanılabilirler
- C) Bu özellikleriyle hâlen kullanılmakta olan diğer insansız hava araçlarıyla rekabet edebiliyorlar
- D) Mikro hava araçlarının gezegen araştırmalarında da aktif bir biçimde kullanılabilecekleri düşünülüyor
- E) Bu hassas tasarımlı uçakların üretiminde yapılabilecek en ufak hata bile, araçların verimli çalışmasına engel olabiliyor

7. Birer doğaçlama ürünü olan caz parçaları, sadece ve sadece yaratıcısının müzikal ve manevi durumunun bireysel ifadesi olduğu için başkalarının rüyalarına uygun konfeksiyon şarkılar değildir.

Bu cümlede altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşanan acı tatlı anları her daim mutlulukla hatırlatan
- B) Toplumsal sorunlar karşısında duyarlı bir duruş sergileyen
- C) İcra edenlerin kültürel zenginliğini notalarında taşıyan
- D) Müzikal değeri, gördüğü ilginin çok üzerinde olan
- E) Belirli bir kompozisyon dahilinde yeniden üretilen

8. Bir yönüyle eski Ramazan eğlencelerindeki panayırların devamı sayılabilecek oyun parkları bugünkü hâlini 1800'lerde Amerika'da ilk lunaparkın kurulmasıyla başlayan eğlence anlayışının Türkiye'ye de taşınmasıyla almıştır.

Yukarıdaki cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı hangisidir?

- A) Eski Ramazan eğlencelerinde panayır ve parklar büyük bir öneme sahiptir.
- B) Eğlenceyle ilgili gelenekler dış etkilerle değişime uğrasa da varlığını sürdürmektedir.
- C) Ülkemizdeki eğlence parkları , yerel kültür ve âdetlerin katışıksız bir ürünüdür.
- D) Amerikan yaşam tarzı, XIX. yüzyıldan itibaren en çok eğlence kültürünü etkilemiştir.
- E) Yeni çağın kitlesel eğlence tarzı ve alanları özellikle Türkiye'de yaygınlaşmıştır.

9. Çocuk edebiyatının, eğitim bilim ve filolojiden farklı, fakat onlarla da ilişkili bir alan olarak ortaya çıkışı, uzun bir geçmişe dayanmaz. (I)Çocuk edebiyatının kendi dinamikleriyle ilerleyen bir alan görünümünü kazanması 20-30 yıllık bir geçmişe sahiptir. (II)Bunun eleştirisi ise çok daha yeni bir türdür. (III)Diğer edebi eserlerin eleştirisinde uygulanan kuramların tümünden yararlanan çocuk edebiyatı eleştirisinde, çocuğun gelişim bilgisi ve okurluk konumu önem arz eder. (IV)Bu tür, eğitim bilimiyle, edebiyat teorisinin yanı sıra, farklı sosyal bilim disiplinlerinden ve bazen de güzel sanatlardan aldığı yöntemlerle birden çok alanın sınırları içinde yer almaktadır.

Metindeki anlam bütünlüğünün sağlanması için numaralanmış cümlelerin hangisinin yer değiştirmesi gerekmektedir?

- A) I- II B) II- III C) I- IV
- D) III-IV E) II-IV

10.ve 11. sorularda numaralanmış cümlelerden anlamlı bir bütün oluşması için gereken sıralama hangisidir?

10. (I)Yapılan ışık, eşya ve renk tasvirleri kahramanın ruh dünyasına daha yakından tanık olmamız için yapılır.
(II)Işıklı ev sıcak ve yaşamın olduğu, nefes alınabilen, aile bireylerinin mutlu olduğu bir yerdir.
(III)Edebi eserlerde ev ile ilgili aktarılmak istenen durumlar fizikselden çok maneviyata yöneliktir.
(IV)Karanlığın ortasında ışığı yanan bir ev; karanlığı aydınlatıcı ve karanlığın getirdiği korkuyu dağıtıcı bir görev üstlenir.
(V)Özellikle bol ışıklı, ışık alan evlerin kullanıldığı cümlelerde bu tasvirleri görebiliriz.

- A) I- V- IV- II- III
B) III- I- V - II - IV
C) IV- II- I- V- III
D) I- IV- II- III- V
E) III- V- I- II- IV

11. (I) Modernlik öncesi ve sonrasındaki tarihi süreçlerde olduğu gibi, çocuk ve çocukluk kavramlarının tanımlanması bugün de tartışmalıdır.
(II) Küçük adam, küçük hanım, minyatür yetişkin, yaşlıların bastonu ve akıllı küçük gibi benzetmelerin yansıttığı geleneksel çocuk anlayışı bugün de farklı kültür ve coğrafyalarda devam etmektedir.
(III) Çocuk, insanlıkla yaşıt olmasına karşın, çocukluk modern bir kavramdır.
(IV)Geleneksel çocukluğun modern çocukluğa dönüşme süreci yeni çocukluğun miladı kabul edilse bile geleneksel çocukluk zayıflayarak da olsa varlığını sürdürmektedir.

- A) I- IV- III- II
B) III- I- II - IV
C) IV- II- I- III
D) I- IV- II- III
E) III- I- IV- II

12. I. sonra kahramanın kaçış mı
II. orta katlar ev sahipliği yapmaktadır
III. yoksa huzur mu evrenine
IV. yaşanan herhangi olumlu
V. geçeceği fikrini seçeceği zamana
VI. ya da olumsuz bir olaydan

Yukarıdaki sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü olur?

- A)I B)V C)III D)IV E)VI.

13. Gazel, divan şiirinde beyit sayısı 5 ila 15 arasında değişen; kafiye düzeni "aa, ba, ca..." olan () aşk, ayrılık, hasret () tasavvuf gibi konuların işlendiği nazım şeklidir () Gazelin ilk beytine "matla", son beytine ise "makta" adı verilir. Bu nazım şeklinin Türk edebiyatında büyük temsilcileri vardır () Fuzuli, Baki, Şeyh Galip, Taşlıcalı Yahya Bey ()

Bu parçada yay ayrıçla belirtilen yerlere getirilmesi gereken noktalama işaretleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) (;) (,) (.) (:) (...) B) (,) (;) (.) (:) (...)
C) (;) (,) (.) (:) (...) D) (;) (,) (.) (:) (...)
E) (,) (,) (.) (:) (.)

14. Şimdi kırılamaz rekorunu düşünüyordu. Ulaşılabilecek son hız! Bir martı saatte iki yüz on dört mil hız yapıyordu. Bu martı sürüsünün tarihinde görülmüş şey değildi, bu bir atılımdı. Tek başına çalışmalar yaptığı alana geri dönerek sekiz yüz fit yükseklikten dalış yaparken yüksek hızda nasıl dönülebileceğini de öğrenmeye koyuldu.

Bu parçadaki numaralanmış sıfat-fillerin hangisi adlaşmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

15. Aşağıdakilerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Oysa “göç” davulu çalındığında her ayrılıktan doğan o “kayıp” hissiyatı yakamıza yapışacaktır. Bizim diye bellediğimiz, içine yerleştiğimiz, farkına varmadan edindiğimiz “kimlik” yaralanmaktadır. Ve ak parmaktan sızan kızıl kan, karla kaplı yola damlaya damlaya koparız yuvamızdan.

B) İnsan “mor” denildiğinde bir çiçek mi düşünür yoksa bir kumaş mı? “Su” kelimesini duyduğunda bir pınar mı hatırlar, deniz veya göle mi takılır akli, yoksa şişedeki suyu mu hayal eder?

C) Bu mekânın, grilerle kaplı sema ve karlı ovanın, her tür eşya ve yapının, çizgilerin, eğimlerin, kaldırım ve duvarın, kapıların, pencerelerin, renklerin, seslerin ve kokuların, birbirine eklenmiş milyonla hatıra barındıran “an”ların doluğu hafıza.

D) Bütün bunlar bizi o sokağa çıkarır. Saçak altlarında yürüyen telaşsız, mütebessim insanlar. At arabaları, kasabın önünde kediler, mahalle kahvesi, bodur minareli mescit, dut ağaçlarına tünemiş kargalar, çeşme önünde gelinler, kızlar, köşeyi dönünce görülen iki katlı ahşap ev.

E) Renk rengi kovalar ses sese baskın çıkar alışkanlıklar köküyle birlikte sökülün koca bir ağaç gibi devrilir; yerinde karanlık, tatsız, hiç bir zaman gerçekten dolmayacak bir boşluk kalır.

- 16.** Bülbül ne yatarsın bahar erişti
Ulu sular göl olduğu zamandır
Kat kat oldu gül yaprağa karıştı
Gene bülbül kul olduğu zamandır

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) Bahar B) Ulu C) Yaprak

D) Bülbül E) Zaman

17.

– Nine senin evin yandı mı?

– Hey oğul, ben beş defa muhacir oldum, beş defa evim yandı. Ben Üsküp’ten beri beş defa düşman bandırasından (yabancı devlet bayrağı) bizim bayrağa kaçtım. Bunlardan, evvelisi gün, ümidi kesince bir tek oğlumu aldım; size, bizim bayrağa kaçtım.

– Bayrağımızı çok mu seversin nine? Birdenbire buruşuk yüzü üzerinden bir gözyaşı seli aktı, kurumuş ellerini kaldırdı; ellerinde hayalî, aziz bir şeyi öptü.

– Sevmek ne demek oğul? Ben elli senedir onu kovalıyorum. Dünyada oğlumdan başka dikili bir ağacım kalmadı. Bayrağımız nereden çıktıysa ben de oradan çıktım.

Bu metnin teması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çaresizlik B) Evlat sevgisi C) Ölüm korkusu

D) Yaşama sevinci E) Bağımsızlık duygusu

18.

Dihidrojen monoksitin özellikleri:

- Suçulların yüzde yüzünün dihidrojen monoksit içtiği bilinmektedir.

- Nükleer reaktörlerde soğutucu olarak kullanılmaktadır.

- Lezyon ve tümörlerde bulunur.

- Fare zehirlerinin üretiminde de kullanılır.

Bu kimyasalı tanıdınız mı? Nurbanu bir kimyasalı, bilimden uzak bir şekilde farklı şeylerle ilişkilendirmekte ve arkadaşlarına bu kimyasalın ne olduğunu sormaktadır. Dihidrojen monoksit, H₂O molekülüdür, yani sudur. Gerçekten de su, sayılan tüm alanlarda kullanılmaktadır. Ancak DHMO şeklinde yazılınca, korkunç gösterilebilmekte ve tehdit unsuruymuş gibi algılanmaktadır.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ön yargı, bir konunun anlaşılmasında en büyük engeldir.

B) Yanılgıya düşülmemesi için olgulara farklı açılardan yaklaşılmalıdır.

C) Bir şey hakkında hüküm verirken kötü ihtimalleri ön planda tutmalıdır.

D) Su, insana hayat verdiği gibi ölümüne de sebep olabilir.

E) Elimizdeki imkânları iyi amaçlar için kullanmak gerekir.

19. I. Sirtını taze kumanya anbarına dayayıp, gözleri kapalı, burununu dikeltip havayı kokluyor.
II. Gemi adamlarının yirmibeşi bulduğu bu gemide birçoğu tek başına yaşıyor gibiydi.
III. Başını kaldırıp evvela kanala, sonra biraz yukarıda ki Necip'in tarlasına baktı.
IV. Birden bire hepsi de hareketsiz bir hâlde kaldı.
V. Yüzünde tatlı bir gülümseme ve çalışmaktan doğan bir kırmızılık vardı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde birden fazla yazım yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

20. Aşağıdaki dizelerin hangisinde birden fazla belirtisiz isim tamlaması kullanılmıştır?

- A) Fırat kenarının ince dumanı
Dağlara yayılır seher zamanı
B) Baharda yayılır kuzu yan yana
Benim yârim inci takar gerdana
C) Kağızman'a ısmarladım nar gele
Gümüş kemer ince bele dar gele
D) Çay dibinde çıra yaktım yanmadı
Bekledim bekledim yârim gelmedi
E) Dedim dahi çok mu duram kapında
Dedi yok yok seni burdan sürmeli

21. Aşağıdaki dizelerin hangisinde yay ayraç içinde verilen söz sanatı yoktur?

- A) Cihân efsânedür aldanma Bâkî
Gam u şâdî hayâl ü hâba benzer (Teşbih)
(Baki, dünya efsanedir, aldanma. Gam ve sevinç, hayal ve uykuya benzer.)
B) Şeh-i âdil Süleymân Hân-ı Gâzî
Mu'izzü'd-devle sultânüs-selâtin (Hüsnütalil)
(Sultanların sultanı, devletin ikram edicisi, adil padişah Gazi Süleyman Han.)
C) Ehl-i dil gûşe-i bî-tûşe-i mihnetde yatur
Hân-ı ihsânî felek merdüm-i nâdâna çeker (Teşhis)
(Gönül ehli, mihnet köşesinde aç yatar. Felek, ihsan sofrasını cahillere verir.)
D) Kâbil mi arz-ı hâl ile derd-i dili beyân
Sığmaz zebân-ı hâmemize macerâ-yı aşk (Mübalağa)
(Dilekçe ile gönül derdini anlatmak mümkün mü? Aşk macerası kalemimizin ucuna sığmaz.)
E) Bilmedik zevk-i visâlin çekmeyince firkatin
Olmayınca hasta kadrin bilmez âdem sıhhatin (Tezat)
(Ayrılığını çekmeyince kavuşmanın zevkini bilmedik. İnsan hasta olmayınca sağlığın kıymetini bilmez.)
- Aşağıdaki yargılardan hangisi kişisel düşünce içermemektedir?**
22. A) İkinci tür çocuk edebiyatı yazarlarının durumu içten gelimsiz, dış yardımla kozasını ören ipek böcekleri gibidir.
B) Örümcek, dansı sırasında oyundan aldığı haz nedeniyle, onu izleyenleri de ağına yakalananları da fark etmez.
C) Türk şiirinde çocuğun gövdesini yurt edinen bu ölçekte ikinci bir şair yoktur ki çocuğa bu kadar çocukça seslenebilsin.
D) Edebiyat tarihimizde çocuk edebiyatı yazarı kavramı üzerinde durulmamış ve pek fazla üretim yapılmamıştır.
E) Dünyanın yaşadığı hızlı ve tüketici değişim yazarlığı şekillendirirken ne yazık ki masalları dahi renksizleştirmektedir.

23. Edebiyatın en yoğun olarak ilişkili olduğu bilim dallarının başında tarih gelmektedir. O kadar ki tarih biliminin inceleme yöntemleri baz alınarak edebiyat tarihi bilimi ortaya çıkmıştır. Ancak bunun tam tersi de mümkündür. Eski dönemler hakkında araştırma yapan bir tarihçi dönemin zihniyeti hakkında bilgi edinmek için o dönemde yazılmış bir edebî eserden yararlanabilir. Örneğin Kurtuluş Savaşı'na yakından tanıklık eden Halide Edip Adıvar'ın Ateşten Gömlek adlı romanı dönemi yansıması bakımından son derece önemli bir eserdir. Kurtuluş Savaşı hakkında araştırma yapan bir tarihçinin dönemin zihniyetini kavramak adına bu eserden faydalanması ona çok büyük bir katkı sağlayacaktır.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Edebiyat öyle bir sanat dalıdır ki içinde birçok bilimin ve sanatın derin izlerini görebilirsiniz.
- B) Edebiyatı diğer sanat dallarından ve bilimden ayrı düşünmek âdeta edebiyatı yok etmektir.
- C) Edebiyat çevresindeki her şeyden etkilendiği için yaşamın özeti gibidir.
- D) Edebiyatın ilişkili olduğu bilim dalları arasında tarihin özel bir yeri bulunmaktadır.
- E) Bir edebî eser, edebiyat tarihi açısından olduğu kadar tarihçiler için de önemli bir kaynaktır.

24. İnsan önce kendini bilme özgürlüğüne kavuşmalıdır. Yunus, bunun için, "İlim kendin bilmektir." demiştir. Doğduğu, büyüdüğü çevreyi tanıyan; ait olduğu toplumun genel ve özel niteliklerini öğrenen ve daha geniş anlamda komşu ulusların yaşayışını, düşüncesini izleyebilen insan, özgürlüğün eşğine adım atmış demektir. Hem maddi hem manevi yaşantımızın gerçeklerini, okuma, deney ve gözlem yolu ile öğrenme özgürlüğüne sahip olmalıyız. Descartes "Düşünüyorum, o hâlde varım." diyerek insan olarak yaşamanın ancak düşünme yetisi ile gerçekleşebileceğini söylemiştir.

Bu parçada aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisine başvurulmuştur?

- A) Tanımlama B) Tanık gösterme C) Benzetme
- D) Karşılaştırma E) Örneklendirme

25. Baba-kız bu kısa fakat pek içten dua ve çok hazin bayram öpüşlerinden sonra taşın derin sessizlik ve yaslı esrarı önünde bir süre sanki o üzüntülerine karşılık beklediler. Mermer söylemiyor, mezar sır vermiyordu. Baba, bütün hayatın akıp geldiği bu içi kara kavşağa, hiçliğe karışan bu amaca daldı. Ama bu duymaz, ses vermez katı taşların altında şefkatli, yumuşak bir ana kalbi uyuduğuna inanan yavrucağız, küçük aklının sade ve saf sorularıyla onu uyandırmaya uğraşıyordu.

Aşağıdakilerden hangisi ile bu parçanın bakış açısı eşleştirilebilir?

A) Fırtına akşama doğru koptu. Hava birden soğuyuverdi. Üşüyorduk. Yaz ortalarında bağın içindeki zeytin ağaçlarının kurularını ayıklamıştık. Çıkan yarmalar hâlâ ağaçların diplerinde duruyordu. Kardeşlerimle kucak kucak içeriye taşındık.

B) Tepedeki kızgın güneş, gölgesini ayaklarının dibine, koyu bir yuvarlak olarak düşürüyor, bastıkça ayakları bileklerine kadar yolun kızgın tozları içine gömülüyordu. Üstü başı toz içinde kalmış, boynundan yüzünden silinen terler tozla karışıp çamur olmuştu. Başına bağladığı mendilin bir ucunu dişleri arasına almış çiğniyor, eliyle de iki yanına işaretler yapıyor, kendi kendine konuşuyordu.

C) Öğleye doğru, güneş tepemize doğru yükselip de güverteyi iyiden iyiye ısıtmaya başladı mı, Ohannes'le sırtımızı taze kumanya ambarına yaslayıp bir branda bezinin üzerine oturuyoruz. Arkamızdaki kumanya ambarının açık kalmış ağzından fırlamış pırasaların, havuçların, kerevizlerin kokusu geliyor.

D) Yan masada ihtiyar bir karı koca ile bir oğlan çocuğu oturuyorlar. Doğru dürüst kesilmemiş ekmekten büyük parçalar kopararak yemekten küçük kaşıklar alarak yiyorlar. Sık sık dışarıya bakıyorlar. İşçiler peronu temizliyorlar. Elllerinde süpürgeler, bezler, uzun saplı fırçalar, renk renk kovalar... El arabaları sürülüyor oradan oraya.

E) Gün, siyahlanmadan varmak istiyordu. İstedikçe düşüyor, düştükçe kalkamadan bekliyordu bir süre. Saatlerden beri geliyordu ötelere doğru. Bir tek kuş bile görmemişti. Önceleri üzülmüş, bozkırın alabildiğine uzanan boşluğunda daha bir yalnız olduğunu anlamıştı. Şimdi, şurada, göğe bakarken kuşların buralara neden gelmediğini anlıyordu.

26. Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

Çocuk eğitiminde bir disiplin yöntemi olarak cezanın nasıl ve ne zaman kullanılacağı önemli bir tartışma konusu olmuştur. Kimileri cezanın ---- etkisinden söz ederken kimileri tam tersine cezanın suçu ---- ve yeniden işlemeye götürdüğünü iddia ederler.

- A) caydırıcı – kabullenmeye
- B) kalıcı – azaltmaya
- C) olumlu – anlamaya
- D) biktırıcı – reddetmeye
- E) geçici – örtmeye

27. I. Yazar, eserlerinde gelenekle arasına bir mesafe koymaktansa bu birikime, yaşadığı döneme özgü bir pencereden bakmayı tercih ediyor.

II. Yazarın hiçbir edebiyat geleneğine bağlanmayışı, onu çağdaşı yazarlardan ayıran önemli bir özellik olarak ön plana çıkıyor.

III. Yazar, bu kitabıyla kendinden önce üretilen eserleri okumanın bir özgünlük sorununa yol açmayacağını herkese kanıtlıyor.

IV. Yazar, tarihin kendisine aktardığı seslere kulak tıkmıyor ancak onları kendi döneminin gerçekliğinin süzgecinden geçiriyor.

V. Yazarın kendi olma sorununu tartıştığı bu kitapta, yüzünün düne değil yarına dönük olduğu açık bir biçimde gözlemlenebiliyor.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?

- A) I ve III
- B) I ve IV
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

28. Son zamanlarda genç yetişkin edebiyatının hızla filizlendiği söylenebilir. J. K. Rowling'in Harry Potter kitaplarıyla canlanan ve S. Meyer'in Alacakaranlık serisinin, kelimenin tam anlamıyla parlattığı kahramanlarla devam eden süreç, özellikle S. Collins'in Açlık Oyunları'yla taçlandırdığı yoldan ilerliyor. Bu sürece yüksek bütçeli ve beyaz perdenin genç yıldızlarıyla renklenmiş uyarlamalı filmlerin etkisi inanılmaz...

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi mecaz anlamda kullanılmamıştır?

- A) taçlandırdığı
- B) filizlendiği
- C) inanılmaz
- D) canlanan
- E) parlattığı

29. (I) Çiğdemlerden sonra gök rengindeki elbisesiyle yeni açmış sümbül görünür. (II) Gözleri yaşlı, saçları dağınık ve hâli perişandır. (III) Güzel kokusundan sarhoşa dönen şair, ona bu gönül okşayıcı kokuyu nereden, hangi aktardan aldığını sorar. (IV) Sümbülün verdiği cevap çiğdemden cevabına karşılık gelmektedir. (V) Önceleri ezel bağında henüz açılmadık bir gonca olan ve güzel kokusunu sevgilinin rüzgârından alan sümbül, bu bahar ülkesinden hicran sahiline atılmıştır. Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi, yüklem türü bakımından ötekilerden farklıdır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

30. ve 31. soruları aşağıdaki bilgilere göre birbirinden bağımsız olarak cevaplayınız.

Ali ve Berrak beş gün süreyle bir otelde konaklamışlardır. Otel kahvaltıda krep, menemen, omlet, poğaça ve simit seçeneklerini sunmuştur. Kişilerin yiyecek tercihlerine ilişkin kimi bilgiler şu şekildedir:

- İki kişi de tüm yiyecek çeşitlerinden seçmişlerdir.
- Kişiler , bir günde sadece bir çeşit yiyecek seçebilmişlerdir.
- Ali'nin ikinci gün seçtiği yiyeceği, Berrak dördüncü gün tercih etmiştir.
- Ali sırasıyla art arda krep, omlet ve poğaça tercih etmiştir.
- Berrak da sırasıyla art arda krep, omlet ve poğaça tercih etmiştir.
- Ali, simidi omletten daha önceki bir günde tercih etmiştir.

30. Aşağıdaki yiyecek çeşitlerinden hangileri farklı kişiler tarafından aynı gün tercih edilmiş olamaz?

- A) Krep ve simit
- B) Omlet ve menemen
- C) Krep ve omlet
- D) Menemen ve poğaça
- E) Poğaça ve simit

31. Berrak'ın menemeni simitten daha önceki bir günde tercih ettiği biliniyorsa aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Ali, birinci gün simit tercih etmiştir.
- B) Ali, ikinci gün omlet tercih etmiştir.
- C) Berrak, üçüncü gün omlet tercih etmiştir.
- D) Berrak, dördüncü gün simit tercih etmiştir.
- E) Berrak, beşinci gün poğaça tercih etmiştir.

32. Çevresi büyük bir piknik alanı olarak düzenlenip halka açılan Mogan Gölü'nün kuşların kuluçka ve yavrulamasına ayrılan doğal park kısmında kıvrımlı ahşap yayla yolları ve küçük küçük kuş gözlemevleri yapılmış.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerin hangisinde ünlü düşmesi yoktur?

- A) kıvrımlı B) kısmında C) ayrılan
D) küçük küçük E) çevresi

33. Edebiyat sahnesine 196'lı yılların başında çıkan Nichita Stănescu.....

Bu cümle aşağıdaki ifadelerden hangisi ile tamamlanırsa cümlelerin öğeleri sırasıyla özne- zarf tümleci- yer tamlayıcısı-yüklem şeklinde olur?

- A) çeşitli gazete ve dergilerde redaktörlük ve başyazarlık görevlerinde bulundu.
B) daha ilk zamanlarında Romanya'daki edebiyat çevrelerinde fırtınalar kopardı.
C) yarım yüzyıllık yaşamına her biri diğerini aşan eserler sığdırdı.
D) yazdıklarıyla kısa zamanda ülkesinin en sevilen şairlerinden biri oldu.
E) ikinci şiir kitabıyla Romanya'daki sanatseverlerin ilgisini çekmeyi başardı.

34. İnsan, doğası gereği kendi eksikliklerini, zayıflıklarını görmez; görse de bunları tarafsız bir şekilde değerlendiremez. Ancak aynı kusurları başka birinde fark edince o kişiyi hemen yargılar. Oysa insanın başkalarını doğrudan yargılamaması gerekir. Çünkü hakikat aynası kendine tutulduğunda zor durumda kalabilir.

Bu parçada anlatılmak istenen düşünceyle aşağıdaki atasözlerinden hangisi anlamca örtüşmektedir?

- A) El için kuyu kazan, kuyuya evvela kendi düşer.
B) Elin ağzı torba değil ki büzesin.
C) Komşunun tavuğu, komşuya kaz görünür.
D) Damdan düşen, damdan düşenin hâlini bilir.
E) Sırça köşkte oturan, komşusuna taş atmamalı

35. Normal insanlar, hayatlarında bir defa ergenlik acısı ^I
çekerler." der Goethe; ardından "Fakat" ^{II} diye ^{III} devam eder: "Dehanın çocukları olan sanatçılar ^{IV} bu acıyı birçok kere yaşarlar ve böylece her defasında gençleşirler." ^V

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisi yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A)I B)II C)III D)IV E)V

36. Hareketlerini bitirdikten sonra vücudunun her tarafını güneşte döndüre döndüre siyahlatıyor, sonra denize atılıyor, kurbağalama yüzerek epeyce açılıyordu.

Bu parçada kimi sözcüklerin yapısıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) "hareketlerini" sözcüğünde birden fazla çekim eki kullanılmıştır.
B) "vücudunun" sözcüğünde tamlayan eki kullanılmıştır.
C) "siyahlatıyor" sözcüğünde isimden fiil yapım eki kullanılmıştır.
D) "kurbağalama" sözcüğünde fiilden fiil yapım eki kullanılmıştır.
E) "açılıyordu" sözcüğünde yapım ekiyle çekim eki bir arada kullanılmıştır.

37. Osmanlı Dönemi'nde yaşayan Zembilli Ali Efendi bir Şeyhülislam'dı. Adında yer alan zembil, hasırdan örülmüş saplı torba veya sepet anlamına gelir. Ali Efendi, evinin ikinci katından aşağıya bir sepet sarkıtıyor; halkın şikâyet, dilek ve sorularını yazıp bu sepete koymasını istiyor ve yine aynı yolla onlara cevap veriyordu. Halk, Ali Efendi'nin bu sepetteki fetvasını yani hükmünü okuyor ve ona göre hareket ediyordu. Dolayısıyla dilimize Zembilli Ali Efendi'yle giren "gökten zembille inmek deyimi", "gökten zembille inmiş Ali Efendi fetvası gibi değerli ve değişmez olanı" anlatmak için kullanılıyor. Oysa geçenlerde seyrettiğim bir televizyon dizisinde kahraman muhatabına şöyle sesleniyordu: "Ben gökten zembille mi indim, beni neden hor görüyorsun?". Anlaşılan o ki senarist bu deyimın manasını pek kavrayamamıştı.

Bu parçada yazar aşağıdakilerin hangisinden yakınmaktadır?

- A) Türkçedeki deyimlerin oluşum hikâyelerinin unutulmasından
- B) Bir deyimın kendi anlam dünyasına uygun kullanılmayışından
- C) Tarihî olayların günümüz insanlarınca benimsenmeyişinden
- D) Televizyon dizilerindeki konuşmaların doğal olmayışından
- E) Basın yayın araçlarının dilin bozulmasındaki önemli etkisinden

38. İster dokuz, ister doksan yaşında olalım, gerçek yaşıımızdan tamamen bağımsız olan içimizde yaşayan bu çocuktur; şaşırma, soru sorma, hayran olma yetisini yitirmeyen çocuk; öylesi kırılgan ve korunmasız olan, acı çeken, teselli bekleyen ve uman içimizdeki çocuk; yaşamımızın son gününe dek geleceğimizi anlamlandıran içimizdeki çocuk.(Michael ENDE)

Bu düşünceyi destekleyen bir yazarın aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenemez?

- A) Büyük yazarların , sanatçıların , bestecilerin yapıtlarının onların içindeki tükenmeyen çocuğun oyunlarından kaynaklandığına inanıyorum.
- B) Büyük düşünürlerin yazarken, çizerken doğallığını ve yaratıcılığını yitirmemiş olması gerektiğinde ilk çocuk sorularına dönmelerinden kaynaklanmaktadır.
- C) Çocuk edebiyatı önemli yazarlarından bazıları kozasını dışardan örerler, çocuk dilini sonradan öğrenir, fiziki ortamda yönlendirilmiş bir çocuğu tanır ve yazar.
- D) Çocuk edebiyatı yazarlarından bazılarının yeteneği ile kafası içtedir ve içten gelen inişler çıkışlar sayesinde eserlerinde sokağın tüm doğallığı ve canlılığı oynar.
- E) Hakiki çocuk edebiyatı yazarı içindeki çocuk sayesinde doğal çocuk dili ile tıpkı doğal ortamda kozasını örmeyi ve uçup gitmeyi başaran kelebeğe benzer.

39. Yazmaya başladığım acemilik günlerimde en önemli amacım, uygun sözcükleri seçip seçemediğimi anlamaktı. Dile dökülmek üzere içimde kabaran şeyler, yazının yüksek duvarına tırmanarak onu aşmak, diğer tarafa geçmek ve ötekilere ulaşmak amacını taşısa da bunu başarmak kolay değildi benim için.

Bu parçanın yazarı altı çizili sözle aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiştir?

- A) Sözcükleriyle anlatmak istediklerini belirli kalıplar içinde vermekten kurtulmaya çalıştığını
- B) Duygu ve düşüncelerinin en iyi biçimde anlaşılmasını sağlayacak sözcükleri bulmak istediğini
- C) İlk yazıları ile mümkün olduğu kadar çok sayıda ve nitelikli okura ulaşmayı amaçladığını
- D) Farklı amaçlarla yazmış olsa da yazdıklarının her zaman kendi istediği şekilde anlaşılıp yorumlanmadığını
- E) Kullandığı biçimleri dönemin beklentilerine uygun hâle getirmeyi hedeflediğini

40. Bizim kuşak kahvede oturmaya çok genç yaşta kendiliğinden başladığı için kahvede oturmanın bir adabı olduğunu düşünmedi bile. Bizden öncekiler içinse durum biraz farklı. Örneğin Salah Birsell'in Kahveler Kitabı ile Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu'sunu okuyanlar bu düşüncelerime kolayca hak verirler. Sanatçıların özellikle de ünlü edebiyatçıların gittikleri kahveler anlatılır o kitaplarda. ----.

Bu parçanın sonuna, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Ancak bugün, kahve yaşamının eskilere uymadığı düşünöldüğünde önceki niteliklerin de yitirilmiş olduğu anlaşılır.
- B) Edebiyatçı kahvelerinden sonra yazarların buluştukları yerlerin değışmesi, edebiyatın yönelimini de değıştirmiştir.
- C) Bu kahveler, tanınmış edebiyatçıların büyük eserlerini oluşturmalarına zemin hazırlayan yerlerdir
- D) Doğu'daki kahve kültürü Batı'dan daha eskidir ve Avrupa, geç tanıştığı hâlde bu kültürü hızla benimsemiştir.
- E) Oralarda bu sanatçılar yazdıkları eserler hakkında konuşuyor; birbirlerinin eserlerini eleştirme fırsatı buluyorlardı.

SOSYAL BİLİMLER

1. Aşağıda yer alan tarih hakkındaki görüş ve düşüncelerden hangisi tarihte devamlılığın bulunduğunu vurgulamaktadır?

- A) Herodot: Tarih, insanların ve insan topluluklarının başlarından geçenleri kaydetme yoluyla edinilen bilgidir.
- B) İbn-i Haldun: Tarih, gerçeği araştırmak ve olayların sebeplerini bulup ortaya koymaktır. Olayların ilkeleri incedir, nitelik ve sebepleri hakkındaki bilgi derindir.
- C) Ahmet Cevdet Paşa: Tarih bir olayın sadece filan tarihte olduğunu bilmek değil geçmişte meydana gelen olayları değerlendirmek ve bu olaylardan ders almaktır.
- D) Edward H. Carr: Tarih, tarihçi ile olgular arasında kesintisiz karşılıklı bir etkileşim süreci, bugün ile geçmiş arasında bitmez bir diyalogdur.
- E) Halil İnalcık: Gerçek bir tarih için kaynaklara gitmek, kaynakları iyi tenkit edip değerlendirmek gerekir.

2. Osmanlı Devleti'nde öncü kuvvetler, akıncı, deli gibi hafif süvari ve azeb gibi hafif piyade birliklerinden oluşurdu. Öncü süvari birliklerinden olan akıncıların varlığı Osman Gazi zamanına kadar uzanır. Bir ocak şeklinde teşkilatlanmalarında Gazi Evrenos Bey'in büyük emeği geçmiştir. Yeniçeri Ocağı'nın kurulmasından sonra görevleri sadece sınır boylarına inhisar eden akıncıların özel bir statüsü vardı. Devlet akıncılar için kışla tahsis etmez, onlara maaş vermez, teçhizat ve silah sağlamazdı. Akıncılar her türlü ihtiyaçlarını kendileri temin ederler, genellikle düşmandan aldıkları ganimetle geçinirler, buna mukabil devlete vergi vermezlerdi.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde öncü kuvvetlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

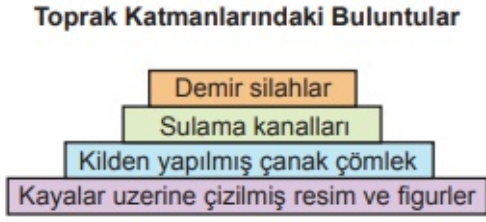
- A) Atlı ve yaya birliklerinden oluştuğu
- B) Yeniçeri Ocağı'nın kurulmasından sonra işlevlerinin değiştiği
- C) Kuruluş döneminden itibaren orduda yer aldıkları
- D) Rütbe ve derecelere göre teşkilatlandıkları
- E) Kendisine has bir teşkilatlanma yapısının olduğu

3. II. Meşrutiyet Dönemi'nde İttihat ve Terakki Cemiyeti, toplumsal bütünlüğü sağlamak için ortak bir eğitim sistemine geçmek amacıyla çalışmalar yapmıştır.

II. Meşrutiyet Dönemi'nde sonuç alınamayan bu girişim Cumhuriyet Dönemi'ndeki hangi düzenleme ile başarıya ulaşmıştır?

- A) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi
- B) Üniversite reformunun yapılması
- C) Yeni Türk alfabesi ile ilgili bir kanun çıkarılması
- D) Millet mekteplerinin açılması
- E) Türk Tarih Kurumunun kurulması

4. Aşağıda bir kazı bölgesinde, toprak katmanlarından çıkarılan buluntulara yer verilmiştir.

Bu kazı bölgesinde yaşayan insanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Madeni kullanmaya başladıkları
- B) Tarımı geliştirici faaliyetlerde bulundukları
- C) Sanatsal faaliyetlerin görüldüğü
- D) Geçimlerini avcılık ve toplayıcılıkla sağladıkları
- E) Araç-gereç yapımında ateşten yararlandıkları

5. Osmanlı Devleti askerî teşkilatında uygulanmış olan "Pencik Sistemi" ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yeniçeri Ocağı'nın asker ihtiyacını karşılamıştır.
- B) Asker temini gayrimüslim esirler arasından sağlanmıştır.
- C) Esirler belli bir dönem Türk ailelerinin yanında kalmıştır.
- D) XIX. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüştür.
- E) Esirler askerî eğitim için "Acemi Ocağı" adı verilen teşkilata alınmıştır.

6.

Abbassiler, Emevilerin aksine Türklere ve Arap olmayan Müslümanlara karşı iyi davrandı. Bu sayede Abbassiler Dönemi'nde Türklerin İslamiyet'e geçişi hızlandı. Özellikle Mutasım Dönemi'nde Türkleri önemli devlet makamlarına ve ordu komutanlıklarına getirdiler. Ayrıca Bizans sınırına yakın kurdukları şehirlere Türkleri yerleştirerek ülkelerini Bizans saldırılarına karşı güvence altına aldılar.

Buna göre Abbasi Devleti ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bizans topraklarının büyük kısmını fethettiklerine
- B) Türklerin askerî yeteneklerinden yararlandıklarına
- C) İdari hizmetlerde farklı unsurlardan faydalandıklarına
- D) Arap milliyetçiliği yapmadıklarına
- E) Bizans ile sınırında anlaşmazlıklar yaşandığına

7. Aşağıda Miryokefalon Savaşıyla ilgili bir anlatıya yer verilmiştir. "Türklerin ani saldırısına uğrayan Bizans İmparatoru Manuel; şaşkın, çaresiz ve perişan vaziyette bir ağacın altında öylece oturmuş kalmıştı. Bir Bizans atlısı, imparatoru Türklerin eline esir düşmekten son anda kurtarmıştı. Dehşet içinde kalan İmparator Manuel, komutanlarını çadırında toplamış ve kaçış planını açıklamıştı. Herkes imparatorun aklını kaçırdığını sandı, özellikle komutanları bu plana şiddetle itiraz etti. Bizans tarihçisi Niketas'ın rivayetine göre, toplantının yapıldığı çadırın önünde bulunan ve konuşulanları duyan bir asker şöyle haykırıyordu: "Sen değil misin bizi Tanrı'nın terk ettiği dar geçide zorla tıkıştıran... Bu felaket vadisinde, bu cehennemi andıran boğazda ne işimiz vardı? Biz basit insanların Türklerle ne alıp vereceği vardı? Şimdi bu adamlar bu dar, ne sakladığı görünmez vahşi toprakta bizi sarmış bulunuyorlar ve bizi tuzağa düşürdüler, şimdi sen bize ihanet edip bizi koyunlar gibi boğazlanmak üzere düşmanlara bırakıyorsun haaa!" İmparator, nöbetçinin bu ağır sözleri üzerine kaçma teşebbüsünden vazgeçmişti."

Yukarıdaki anlatı dikkate alındığında,

- I. Türkler, baskın şeklinde bir taarruzla düşmanı çevrelemiştir.
- II. İmparatorun askerleri Türklerle mücadele etmek istemiştir.
- III. Türkler büyük bir zaferle savaşı kazanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
- D) I ve II. E) I, II ve III.

8. Kurtuluş Savaşı sadece bir Türk-Yunan Savaşı değil aynı zamanda emperyalist güçlere karşı bir savaştır. Aşağıdaki durumlardan hangisinin bu yargıyı destekler nitelikte olduğu söylenemez?

- A) Kars Antlaşması'yla Doğu sınırlarının belirlenmesi
- B) Birinci İnönü Savaşı'ndan sonra Anlaşma Devletlerinin Londra Konferansı'nı düzenlemesi
- C) Mudanya Mütarekesi Görüşmeleri'ne İngiltere, Fransa ve İtalya'nın katılması
- D) Sakarya Savaşı'ndan sonra Fransızlarla Ankara Antlaşması'nın imzalanması
- E) İkinci İnönü Zaferi'nden sonra İtalya'nın Anadolu topraklarından çekilmeye başlaması

9. 1347 yılının sonunda Sicilya'da görülen veba, ilk olarak Bizans topraklarını vurmuş ve Avrupa'ya; Venedik, Cenova gibi liman kentleri üzerinden girmiştir. Ortaya çıkış nedeni kesin olarak bilinmeyen bu hastalık için değişik tedaviler ve korunma yolları geliştirilmiştir. Bu salgın nedeniyle Avrupa nüfusunun neredeyse yarısına yakını ölmüştür. Veba salgını; ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel hayatı derinden etkilemiştir. Avrupa'nın demografik haritasını değiştiren bu hastalık, halkın psikolojik olarak güvensizlik ve korku yaşamasına neden olmuştur. Sosyal ilişkileri zayıflatmış, ticareti ve dinî uygulamaları durma noktasına getirmiştir. Çok sayıda kişinin ölmesi her alanda bir değişime neden olmuştur. Sonuçları sadece Orta Çağ'ı değil sonraki çağları da ilgilendiren bu salgın hastalık daha sonraları kıtada tekrar görülmüş ama bu denli büyük etkiler yaratamamıştır. Buna göre veba salgınıyla ilgili olarak,

- I. Nüfus hareketlerine neden olmuştur.
- II. Toplumsal huzuru bozmuştur.
- III. Yaşamın her alanını etkilemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) Yalnız III.
- D) I ve II.
- E) II ve III

10. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi, Sivas Mebusu Rauf Bey tarafından 2 Kasım 1922 tarihinde sunulan önerinin 24 Ekim 1923'te yasalaşmasıyla 1935 yılına kadar "Hâkimiyet Bayramı" olarak kutlanmıştır?

- A) Cumhuriyet'in ilan edilmesi
- B) Halifeliğin kaldırılması
- C) Misakımillî'nin ilan edilmesi
- D) Saltanatın kaldırılması
- E) Lozan Antlaşması'nın imzalanması

11. İngiliz Yüksek Komiseri Amiral de Robeck, Sivas Kongresi'yle ilgili, "Millî hareket, Anadolu'da müstakil bir cumhuriyete doğru gelişmektedir. Bu hareket, İstanbul'dan bilhassa Harbiye Nezaretinden desteklenmektedir. Bu yeni milliyetçi hareket, bugünkü Damat Ferit Hükûmetinden ziyade halk efkârını temsil etmektedir... Hükûmetin kabul edeceği bir anlaşma, barış ve huzur getirmeyecektir. Çünkü milliyetçiler onu kabul etmeyecektir. Onlara, silah kuvvetiyle kabul ettirmek gerekecektir. Hükûmetin emri artık yapılmamaktadır." demiştir.

Amiral de Robeck'in bu ifadesiyle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Anlaşma Devletlerinin , İstanbul Hükûmetini desteklemesi gerektiğine
- B) İstanbul'daki bazı çevrelerin Anadolu hareketini desteklediğine
- C) İstanbul Hükûmetinin, halkın bütünü temsil etmediğine
- D) Anlaşma Devletlerinin, Millî Mücadele taraftarlarını yakından izlediğine
- E) Millî Mücadele taraftarlarının İstanbul Hükûmetini tanımadığına

12. Milli Mücadele Döneminde gerçekleşen ve Mustafa Kemal Paşa'nın daha sonra "Rum Sındığı" olarak da adlandırdığı savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birinci İnönü Muhaberesi
- B) İkinci İnönü Muhaberesi
- C) Kütahya- Eskişehir Muhaberesi
- D) Sakarya Meydan Muhaberesi
- E) Başkomutan Meydan Muhaberesi

13. Aşağıdakilerden hangisi Gök Türk Devleti'nin İpek Yolu ticaretine verdiği önemin göstergelerinden biri değildir?

- A) Bizans'a elçiler göndermesi
- B) Sasanilerle çatışmalar yaşanması
- C) Soğdlularla iyi ilişkiler kurulması
- D) Kentlerin güvenliğine önem verilmesi
- E) İdil-Bulgar Devleti ile mücadele edilmesi

14.

Boz - Ok Kavimleri (Sağ Kol)					Üç - Ok Kavimleri (Sol Kol)				
GÜN HAN (1. Oğuz)					GÖK HAN (4. Oğuz)				
	KAYI	BAYAT	ALKAEVLİ	KARAEVLİ		BAYINDIR	PEÇENEK	ÇAVLUDUR	ÇEPNİ
AY HAN (2. Oğuz)					DAĞ HAN (5. Oğuz)				
	YAZIR	DÖĞER	DODURGA	YAPARLI		SALUR	EYMÜR	ALAYUNTLU	YÜREGİR
YILDIZ HAN (3. Oğuz)					DENİZ HAN (6. Oğuz)				
	AVŞAR	KIZIK	BEĞDİLİ	KARKIN		İGDIR	BÜGDÜZ	YIVA	KINIK

Oğuz Boylarının Kullandıkları Tamgalar (Semboller)

Görsel incelendiğinde,

- I. Semboller genellikle barış ve huzuru temsil etmektedir.
 - II. Hayvan figürleri sembol olarak kullanılmamıştır.
 - III. Farklı semboller kullanılması boylar arasında ayırt ediciliği sağlamaya yöneliktir.
- yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

15.

Harita: XI. Yüzyılın Sonlarında Anadolu'da Yer Alan Beylik ve Devletler

Verilen haritaya göre Anadolu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Türk varlığının Batı Anadolu sahillerine ulaştığına
- B) Türklerin denizaşırı fetihlerde bulunduğuna
- C) Türkiye Selçuklularının Akdeniz'de kıyı sahibi olduğuna
- D) Anadolu'da Türk siyasal bütünlüğünün bulunmadığına
- E) Bizans'ın siyasi varlığının halen devam ettiğine

16. Aşağıdakilerden hangisi insanın doğaya etkisine örnek gösterilebilir?

- A) Sibiry'a da insanların kalın kıyafetleri tercih etmesi
- B) Uludağ'da mevsimine uygun kış turizminin yapılması
- C) Güneydoğu Asya'nın kırsal kesimlerinde yapı malzemesi olarak ahşap kullanılması
- D) İngiltere ve Fransa'yı denizin altından birbirine bağlayan Manş Tüneli'nin yapılması
- E) Ekvator'a yakın enlemlerde yerleşmek için yüksek yerlerin tercih edilmesi

17. Yaşadığı şehirde bir hafta boyunca Güneş'in doğuş ve batış saatlerini gözlemleyen bir araştırmacı elde ettiği değerlere ilişkin aşağıdaki tabloyu oluşturmuştur.

Günler	Güneş'in Doğuş Saati	Güneş'in Batış Saati
...../...../2020 Pazartesi	05.33	19.57
...../...../2020 Salı	05.32	19.58
...../...../2020 Çarşamba	05.31	19.59
...../...../2020 Perşembe	05.30	20.00
...../...../2020 Cuma	05.29	20.01
...../...../2020 Cumartesi	05.28	20.02
...../...../2020 Pazar	05.27	20.03

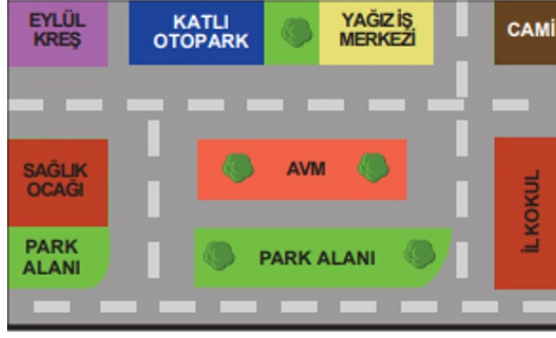
Tablo incelendiğinde bu gözlem ile ilgili;

- I. Mayıs ayı içerisinde Kuzey Yarım Küre'de yapılmış olabilir.
- II. Kasım ayı içerisinde Güney Yarım Küre'de yapılmış olabilir.
- III. Ekvator üzerinde Nisan ayı içerisinde yapılmış olabilir.

çıkartımlardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) Yalnız III.
- D) I ve II.
- E) I ve III

18. Aşağıda bir bölgenin krokisi ile Türkiye Fiziki haritası verilmiştir.

Haritalar üzerinde uzunluk ve alan hesaplamaları yapılabilirken, krokilerde böyle bir hesaplama yapılamaz. (Haritalar yanyana gelecek)

Bu durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Kroki ve haritaların kullanım amacının farklı olması
- B) Haritalarda kullanılan sembol ve işaretlerin fazla olması
- C) Krokiler kabataslak çizimler iken haritaların orantılı çizimler olması
- D) Krokilerin haritalara göre daha küçük alanların çiziminde kullanılması
- E) Haritalarda Cadde ve sokaklar belirgin olarak gösterilmezken, krokilerde belirgin olması

19. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer verilmiştir.

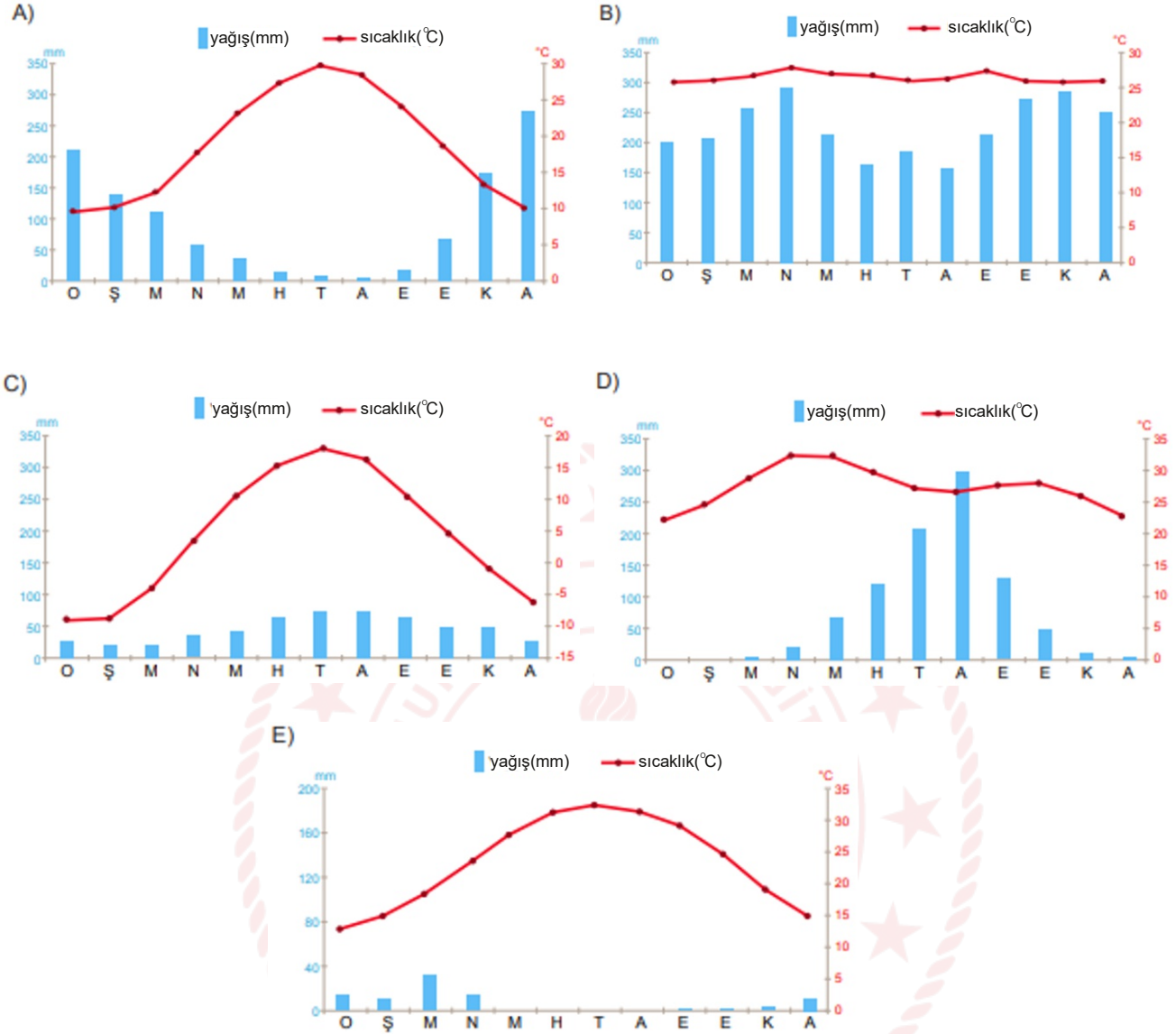

Dünya üzerindeki bir noktanın Güneş'in karşısından geçme hızına çizgisel hız denir. Bu hızın yavaş olduğu yerlerde Güneş'in doğuş ve batış anı daha uzun süre gözlemlenebilmektedir.

Buna göre, bu anı daha uzun süre gözlemlemek isteyen bir kişi haritada üzerinde numaralandırılmış yerlerin hangisine gitmelidir?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

20. Sıcak ve nemli iklim bölgelerinde toprak oluşum süreci kurak ve soğuk iklim bölgelerine göre daha hızlıdır. Buna göre aşağıda verilen iklim grafiklerinden hangisinin bulunduğu yerde toprak oluşumu daha hızlıdır?

21. Manyas Gölü'nün tamamı Balıkesir sınırları içindedir. Tektonik oluşumuna sahip olan gölün uzunluğu 20 km, genişliği ise 14 km'dir. Göl güneyden Kocaçay ve kuzeyden Sığircı Dereleri ile beslenir. Gölün fazla suları güneydoğuda bulunan Karadere ile Susurluk Çayına taşınır. Sonradan yapılan kanallar ile Manyas Gölü tarım alanlarının sulanmasında kullanılır.

Bu bilgiler doğrultusunda Manyas Gölü ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Açık ya da kapalı havza olma durumuna
- B) Yıl içinde seviyesinde görülen değişime
- C) İnsanların ne amaçla yararlandığına
- D) Beslenme kaynaklarına
- E) Oluşumunda etkili olan faaliyetlere

22. Deprem; Yeryüzünde doğal nedenlerle hissedilen kısa süreli sarsıntılardır. Yer kabuğunun içinde depremin asıl meydana geldiği yere odak noktası ya da iç merkez, yeryüzünde odak noktasına en yakın olan ve depremden en çok etkilenen yere de dış merkez adı verilir. Depremin gücü ya da “boyutu” iki yolla ölçülmektedir. Bunlardan birisi depremin “şiddeti” diğeri ise “büyüklüğüdür.

Depremin büyüklüğü; deprem sırasında açığa çıkan enerjinin bir ölçüsü olarak tanımlanmaktadır. Deprem büyüklüğünü tespit etmek için daha çok Richter (Rihter) ölçeği kullanılır.

Depremin şiddeti; herhangi bir derinlikte olan depremin, yeryüzünde hissedildiği bir noktadaki etkisinin ölçüsü olarak tanımlanmaktadır. Bu etki depremin büyüklüğüne, süresine, odak derinliğine, yapıların depreme karşı dayanıklılığına bağlı olarak değişebilmektedir.

Büyükölük	: 5,3	Büyükölük	: 5,9
Odak derinliğı	: 7 km	Odak derinliğı	: 14 km
Şiddet	: IV	Şiddet	: II
Süre	: 35 saniye	Süre	: 19 saniye
1. Deprem		2. Deprem	

Aşağıda aynı yerde bir hafta arayla meydana gelen iki deprem hakkında bilgiler verilmiştir.

1. depremin şiddetinin 2. depremden daha fazla olması;

- I. daha uzun süre ile hissedilmesi,
II. yapıların depreme karşı daha dayanıksız olması,
III. odak noktası ile dış merkezi arasındaki mesafenin daha kısa olması
hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II. D) I ve III. E) I, II ve III.

23. Enerji kaynağını güneşten alan ve yeryüzünde çeşitli şekiller oluşturan akarsu, rüzgâr ve buzullara dış kuvvetler denir. Bu kuvvetlerin etkinliğı iklim koşullarına ve yer şekillerine bağılı olarak bölgeden bölgeye değişmektedir. Örneğin;

- çöllerde rüzgâr,
 - ekvator da akarsular,
 - kutuplarda ve dağların yüksek kesimlerinde buzullar
- yeryüzünü şekillendiren başlıca dış kuvvetlerdir.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Güneş dış kuvvetlerin temel enerji kaynağıdır.
B) Kurak alanlarda yeryüzünü şekillendiren başlıca kuvvet rüzgârdır.
C) Günümüzde küresel ısınmaya bağılı olarak buzulların etki alanı genişlemiştir.
D) Doğal çevre koşullarının farklılığı dış kuvvetlerin etki alanını belirlemiştir.
E) Sıcak ve nemli bölgelerde akarsuların şekillendirici etkisi rüzgâra göre daha fazladır.

24. Türkiye; göreceli konumunun sağladığı koşullarla bölgesel ve küresel ölçekte siyasi, askerî ve ekonomik bir etkiye sahiptir. Bir devletin dünya üzerindeki yeri; dış siyaseti ve ekonomik ilişkileri bu etkide önemli bir yere sahiptir.

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye’de bu durumun ortaya çıkardığı bir gelişme değildir?

- A) Nüfusunun giderek artması
- B) Enerji koridoru olması
- C) AB’ye üyelik başvurusu
- D) NATO’ya üye olması
- E) Ulaşımın giderek gelişmesi

25. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlarda gerçekleştirilen turizm faaliyetleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

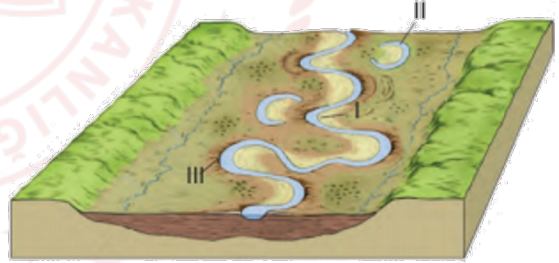
- A) I numaralı alanda, yaz aylarının sıcak geçmesi ve yağışın az olması deniz ve kıyı turizmini geliştirmiştir.
- B) II numaralı alan, tarihî bakımdan oldukça zengin olmakla birlikte eski medeniyetlere ait izler de taşımaktadır.
- C) III numaralı alanda bitki çeşitliliği, yaban hayatı, botanik ve av turizmi gelişmiştir.
- D) I ve III numaralı alanlar, kültürel çeşitliliğe sahip olduğundan kültür turizmi gelişmiştir.
- E) I ve II numaralı alanlarda, tarihî kalıntıların fazlalığı buraların koruma altına alınmasını sağlamıştır.

26. Türkiye’de birçok yerleşmenin kuruluş yeri ile adı arasında bir bağlantı bulunmaktadır. Örneğin, Uzunköprü, Vezirköprü, Taşköprü gibi akarsuların doğrudan doğruya köprüler vasıtasıyla geçilebildiği yerlerde kurulmuş yerleşmeler olduğu gibi, Yolüstü, Yolveren, Dört Yol gibi konaklama amacı ile kurulmuş yerleşmeler de bulunmaktadır.

Bu yerleşmelerin kuruluşu ve gelişiminde aşağıdaki faktörlerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha fazladır?

- A) Tarım
- B) Ulaşım
- C) Hayvancılık
- D) Ticaret
- E) Su temini

27. Menderes: akarsuların az eğimli yerlerde oluşturdukları bükümlerdir. Menderes oluşturan akarsuların akış hızı ve aşındırma gücü azalır, boyu ise uzar. Mendereslerin dışbükey kısımlarına çarpak denir. Bu kısımda daha çok aşındırma gerçekleşir. Çarpak kesiminden kopan materyaller, çarpağın karşısına birikir. Bu kesime de yığınak denir. Mendereslerde akarsu sık sık yatak değiştirir. Bu yatak değiştirme sırasında bükümlerden bazıları ana akarsudan ayrılabilir. Bu tür şekillere de kopuk menderes denir.

Buna göre yukarıda görseli verilen menderesli akarsuyun numaralandırılmış bölümleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

I	II	III
A) Çarpak	Yığınak	Kopuk menderes
B) Kopuk menderes	Çarpak	Yığınak
C) Yığınak	Kopuk menderes	Çarpak
D) Yığınak	Çarpak	Kopuk menderes
E) Kopuk menderes	Yığınak	Çarpak

28. Bir araştırmacı aşağıda iklim ve bitki örtüsü özellikleri verilen 4 farklı bölgeye giderek bu bölgelerde yaygın olarak görülen topraklardan numuneler almıştır.

I. Bölge: Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçmektedir. Zeytin, defne, zakkum, keçi boynuzu gibi bitkiler hakim bitki türlerini oluşturmaktadır.

II. Bölge: Soğuk ve nemli iklim özelliği görülmektedir. Hakim bitki örtüsü iğne yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlardır.

III. Bölge: Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçmektedir. En çok yağış ilkbaharda düşmektedir. Bitki örtüsü ilkbaharda yeşerip yaz mevsiminde sararan ot topluluklarıdır.

IV. Bölge: Her mevsim yağışlıdır. Kışlar ılık, yazlar serin geçmektedir. Bitki örtüsü geniş yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi araştırmacının numune topladığı toprak türlerinden biri olamaz?

- A) Podzol
- B) Terra - Rossa
- C) Tundra Toprağı
- D) Kahverengi Orman Toprağı
- E) Kestane Renkli Bozkır Toprağı

29. 14. Özellikle teknolojik gelişmenin yoğun olmadığı ve gelişmemiş olarak nitelendirilen bölgelerde doğal çevrenin insan yaşamı üzerindeki etkisi çok daha belirgindir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu duruma örnek gösterilemez?

- A) Afrika'nın bazı bölgelerinde göçebe toplayıcılığın hâlâ yapılması
- B) Sahra Afrikasında insanların ulaşım için deve kullanması
- C) Moğolistan platolarında göçebe hayvancılığın yaygın olması
- D) Sibirya'da insanların hayvanları kürk ve derisi için avlaması
- E) Antarktika'da bazı istasyonlarda insanların yaşaması

30. 15. Yer kabuğunu oluşturan bütün kayaçların kökeni magmadır. Magmanın yer kabuğu içerisinde ya da üzerinde soğumasıyla oluşan kayaçlar, levha hareketlerinin etkisiyle tekrar magmaya karışabilir. Bu şekilde kayaçların sürekli bir dönüşüm içerisinde olmasına kayaç döngüsü denir. Aşağıdaki görselde kayaç döngüsü gösterilmiştir.

Bu açıklama ve görselden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Magmadan çıkan malzemelerin soğuyup katılaşması ile püskürük kayaçlar oluşur.
- B) Başkalaşım ve püskürük kayaçların ayrışıp ufalanması tortul kayaçların oluşmasına zemin oluşturur.
- C) Başkalaşım kayaçları, püskürük kayaçlar ya da tortul kayaçların yüksek sıcaklık ve basınç şartlarında değişime uğraması ile oluşur.
- D) Yer kabuğunu oluşturan kayaçlar çeşitli sebeplerle tekrar magmaya karışabilir.
- E) Döngü içerisinde tekrar magmaya dönüşen kayaçların fiziksel yapıları değişmez.

31. "Cahil kimsenin en belirgin özelliği nedir?" diye sorsalar "Bilemediği her şeyi yok saymaktır." derim. Neyi bilmediğini bilmek edimi, henüz cahil kimselerde mevcut değildir. Cahilin aksine bilge kişi neyi bilmediğinin bilgisine sahip olmasının yanında, bilmediklerinin deniz derya olduğunu da bilir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bilge kişi neyi bilmediğinin bilgisine sahiptir.
- B) Bilgelik, bilgi durumuna yönelik bir bilinç durumudur.
- C) Bilgelige giden yolda farkındalık gereklidir.
- D) Bilge durumunda kişi bilmediklerini yok sayar.
- E) Bilgelik cahilliğin karşıtıdır.

22. "Her varlık belli bir amaca doğru hareket etmektedir." savı ne kadar da haklı bir yargı değil mi? Her çocuk büyüüp bir yetişkin olma amacı taşımaktadır. İnsan dışında, diğer varlıklarda da buna benzer bir durum söz konusudur. Örneğin bir meşe palamudu, meşe ağacı olma amacını içinde taşır yani amacı haline gelebilme potansiyeline sahiptir.

Metindeki fıkirlere sahip bir kişinin aşağıdakilerden hangisini "değişme" olarak ifade etmesi beklenir?

- A) Varlığın bilinci dışında gerçekleşen bir durumdur.
- B) Varlığın özünün bilinmemesi gerçeğidir.
- C) Potansiyel olanın gerçekleşmesi hâlidir.
- D) Bilgisel durumlar için var olan bir gerçekliktir.
- E) Varlığın özgürlüğünün somut alana taşınmasıdır.

33. Havaya atılan bir taş, bilinçli bir varlık olsaydı, her ne kadar öyle olmasa da, kendi irade gücüyle hareket ettiğini hayal edecekti. Gerçekte onu hareket ettiren, mekanik etkilere. İnsanlarda da buna benzer bir durum vardır: Yaptığımız şeyi özgürce seçtiğimizi ve yaşamlarımız üzerinde kontrole sahip olduğumuzu hayal ederiz. Hâlbuki eylemlerimiz, doğadaki diğer tüm olaylar gibi belli bir neden-sonuç ilişkisi içerisinde gerçekleşir.

Bu parçada dile getirilen düşünceler ahlak felsefesindeki görüşlerden hangisine uygundur?

- A) İndeterminizm
- B) Determinizm
- C) Otodeterminizm
- D) Liberteryanizm
- E) Fatalizm

34. Felsefe, varlığı da sorgular. Bu sorgulama; varlıkların var olup olmadıkları, eğer var ise onların tek mi çok mu oldukları, bunun yanında zaman içerisinde değişip değişmediklerini kapsar. Sorgulama sonucunda varlığın bazen düşünce, fikir veya idea olduğu, bazen de oluş hâlinde olduğu veya onun bir görünüşten ibaret olduğu fikrine ulaşır.

Bu parçada varlık felsefesinin aşağıdaki temel problemlerinden hangisine değinilmemiştir.

- A) Varlık var mıdır?
- B) Varlık bir midir, çok mudur?
- C) Varlık nedir?
- D) Varlık sonlu mudur, sonsuz mudur?
- E) Varlık değişken midir?

35. Birinci önermenin ikinci bir önermeye atıfta bulunarak desteklemesine rağmen, ikinci önerme de zaten birinci önermeyle destekleniyorsa, söz konusu akıl yürütmeye kısır döngü vardır.

Buna göre aşağıdaki akıl yürütmelerin hangisinde bir "kısır döngü" vardır?

- A) Derslerinde başarısız olduğuna göre çok fazla televizyon izlemiş olmalıdır.
- B) Hasan, tüm kuğuların beyaz olduğunu söyledi. Fakat bunu ispat edemediğine göre demek ki tüm kuğular beyaz değildir.
- C) Evren sonsuz olduğu için bilinemez. Bilinemez olduğu için de sonsuzdur.
- D) Arabalardan çıkan egzoz dumanları ozon tabakasına deodorant ve parfümlerden daha fazla zarar verir; o hâlde ozon tabakasına zararın büyük çoğunluğunu büyük araçlardan çıkan egzoz dumanları vermektedir.
- E) Her görüş bireyin perspektifine bağlı olduğuna göre ve bütün perspektifler aynı değerde olduğundan mutlak bir hakikat olamaz.

36. Felsefede ileri sürülen fikirler filozoflar tarafından çeşitli şekillerde temellendirilir:

Örnek 1

Kötülük yapan insan en fazla kendine zarar verir. Hiç kimse bilerek kendine zarar vermez. Kendine zarar vermek bilgisizlikten doğan bir kötülüktür. Demek ki "Hiç kimse, bilerek kötülük yapmaz."

Örnek 2

Var olan her şeyin varoluşunun bir nedeni ya da gerekçesi olmalıdır. Herhangi bir şeyin kendini üretmesi ya da kendi varoluşunun nedeni olması imkânsızdır. Dolayısıyla nihai bir neden olmazsa ya sonsuz bir biçimde nedenleri takip etmeye devam edeceğiz ya da nihayetinde, zorunlu olarak bir nedene kavuşacağız. Demek ki "Var olan her şeyin varoluşunun bir nedeni ya da gerekçesi olmalıdır."

Verilenler bir bütün olarak değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisini örneklendirdiği söylenebilir?

- A) Felsefi soru oluşturmayı
- B) Dil-düşünce ilişkisini
- C) Argümanlarla görüş oluşturmayı
- D) Doğruluk-gerçeklik ilişkisini
- E) Bilim-hayat ilişkisini

37. Doğanın bedensel ve zihinsel yetenekleri dağıttığı doğal durumda insanlar arasında saf bir eşitlik vardır. Bedensel olarak güçlü ve hızlı düşünen bir insanla, zayıf ve yavaş düşünen insan arasındaki fark, birinin diğerine üstünlük iddiasını doğrulayacak kadar fazla değildir. Çünkü bedensel ve zihinsel olarak zayıf olan kişi, yeteri kadar insanla veya bir hile ile güçlü olanı öldürmeye yetecek kadar güçlü sayılır. Bu doğal eşitlik güçlü, zayıf herkesin ölüm korkusu yaşamasına ve diğer insanlara karşı güvensizlik hissetmesine neden olur. Bu güvensizliğin sonucu ise herkesin herkese karşı daimî bir savaş hâlinde olmasıdır. Bunu engellemek için insanlar kendi aralarında yaptıkları bir sözleşme ile bazı haklarını devlete devrederler.

Thomas Hobbes'un görüşlerini yansıtan bu parçaya dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İnsanlar barışı sağlamak için devletle sözleşme yaparlar.
- B) İnsanlar doğuştan eşit oldukları için bir otoriteye ihtiyaç duyarlar.
- C) Toplumsal yaşama geçişle insanlar arasındaki eşitlik güvensizliğe neden olur.
- D) Devlet kendi başına bir amaç değil, barışı sağlamak için bir araçtır.
- E) Devlet insanlar arasındaki sözleşmenin sonucudur.

38. Mitolojik düşünmede, içinde bulunduğumuz şeylerin nedeni genellikle insansı özellikler taşıyan Tanrılardır. Bizi çevreleyen her şey bu kişileşmiş Tanrılarla bağıntılıdır. Sözelimi Yunan Mitolojisinin başkarakterlerinden biri olan Zeus gökyüzünde olup bitenlerin nedenidir. Bir yerde şimşek çakarsa Zeus'un öfkeleniği düşünülür. Dolayısıyla olup bitenlerin nedeni ile Tanrılar arasında kurulan bağlar keyfi ve gevşektir. Bir başka deyişle mitolojik düşünmede düşünceler arasındaki nedensellik ilişkileri sağlam değildir. Öyleyse mitolojik düşünmede şeylerin kökenine ilişkin açıklamalarda Tanrılara başvurulurken, felsefi düşünmede dünya içinde kalınır.

Bu parçadan hareketle felsefede varlık alanındaki çeşitliliğin kökeninin aşağıdakilerden hangisinde arandığı söylenebilir?

- A) İdealar dünyasında
- B) Metafizik alanda
- C) Numenal bilgide
- D) A posteriori bilgide
- E) Duyulabilir ve algılanabilir dünyada

39. Bence metafizikçiler ve skolastik dönem düşünürleri, masa başında oturup kendi zihinlerinde oluşan materyallerden mükemmel teoriler üreten örümceklere benzer. Onların gerçeklere büyük bir dikkatle yaklaşımlarını bekleyemem. Bu arada mistikleri hiç hesaba katmıyorum bile. Ben aynı zamanda, karıncalar gibi hiçbir şeye aldırış etmeden bilgi toplayan ancak bunları hipotez geliştirmekte kullanmayı düşünemeyen, sözde "deneyciler"in yaklaşımını da benimsemiyorum. Bana göre bilim insanları arılar gibi olmalıdır: Deney ve gözlemlerden veri toplamalı, sonra da doğa kanunlarıyla ilintili hipotezleri bir çerçeveye oturtmak için olgularla da uygunluklarını araştırmalıdır.

Bu parçadaki kişinin görüşleri aşağıdakilerden hangisine yakındır?

- A) Descartes'in rasyonalizmine
- B) A. Comte'un pozitivizmine
- C) H. Bergson'un entüisyonizmine
- D) J. Dewey'nin pragmatizmine
- E) J. P. Sartre'in egzistansiyalizmine

40. Leibniz'e göre dil zihnin aynasıdır. Dil zihnin içindeki düşünceyi aktarır. O, ne kadar berrak ise zihnin ürettiği düşünce de o derece berrak olarak dile gelir. İyi düşünmek, iyi dile getirmektir. Çünkü düşünme öncüllerden sonuca varma, kanıtlama, karşılaştırma, gerekçe öne sürme gibi şeyleri içerir. Tüm bunlar dil olmadan gerçekleşemez.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Dil ve düşünceyi birbirinden ayırmak mümkün değildir.
- B) Berrak bir düşünceye açık, sade ve berrak bir dille ulaşılabilir.
- C) Doğru bir akıl yürütme dilin doğru kullanımı ile mümkündür.
- D) Dil, insanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliktir.
- E) Dil ve düşünce karşılıklı olarak birbirlerini geliştirirler.

41. "Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz erdemlilik değildir. Asıl erdemli kişi Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitaba ve peygamberlere iman eden; sevdiği maldan yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, (ihtiyacından dolayı) isteyene ve (özgürlüklerini kaybetmiş olanlara); namazı kılıp, zekâtı verendir. Böyleleri antlaşma yaptıklarında sözlerini tutarlar; darlıkta hastalıkta ve savaş zamanında sabrederler. İşte doğru olanlar bunlardır ve işte takva sahipleri bunlardır."

(Bakara suresi, 177. ayet)

Bu ayette iman aşağıdaki kavramların hangisi ile ilişkilendirilmiştir?

- A) Bilgi
- B) İkrar
- C) Amel
- D) İrade
- E) Tasdik

42. İnsanın davranışları üzerinde bulunduğu çevre ve arkadaş ortamı çok etkili olmaktadır. Bu nedenle kişi arkadaş çevresine dikkat etmelidir. Hz. Peygamber bu konuda, "Kişi dostunun dini üzeredir. Öyleyse her biriniz, kiminle dostluk kuracağına dikkat etsin." buyurmuştur. Bu uyarı dikkate alınır, insanın içinde yaşadığı toplum ne kadar kötü olursa olsun, iyi arkadaş ortamı insanı birçok tehlikeden koruyabilmektedir. Bu duruma Kur'an-ı Kerim'de kıssa olarak anlatılan, putperest bir kavmin içinde yaşamalarına rağmen Allah'ın varlığına ve birliğine inanmış, bu inançlarını açıkça dile getirerek içinde bulundukları topluma karşı çıkmış, Rabb'lerine bağlı gençler örnek olarak gösterilebilir.

Metinde altı çizili bölümde kastedilen kişiler aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. Musa ve İsrailoğulları
- B) Hz. Yusuf ve kardeşleri
- C) Hz. İsa ve Havarileri
- D) Hz. Âdem ve oğulları
- E) Ashâb-ı Khef

43. Hz. Muhammed bir hadis-i şerifinde şöyle demiştir: "Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmedip haksızlık yapmaz, onu düşmana teslim etmez. Kim Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını karşılasa Allah da onun bir ihtiyacını karşılar. Kim bir Müslümanın sıkıntısını giderirse Allah da onun kıyamet günündeki sıkıntısını giderir. Kim bir Müslümanın ayıp ve kusurunu örterse Allah da onun kıyamet günündeki ayıp ve kusurunu örter."

Bu parçada aşağıdaki ahlaki kavramlardan hangisinin vurgulandığı söylenebilir?

- A) İhlas
- B) İtidal
- C) Takva
- D) Müsamaha
- E) Tevazu

44. Zekât, zengin Müslümanların yılda bir kez mallarının belirli bir miktarını Allah rızası için ihtiyaç sahiplerine vermeleri şeklinde gerçekleştirilen bir ibadettir. Bu yönüyle zekât, bir yandan Müslümanın, Allah'ın verdiği nimetlere şükrünün bir ifadesi; diğer yandan içinde yaşadığı topluma karşı insani vazifesidir. Bu ibadet sayesinde, zengin ile fakir arasındaki kıskançlık, kin ve düşmanlık gibi olumsuz duygular ortadan kalkar; dostluk ve sevgi bağları güçlenir. **Bu parçada zekât ibadetiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?**

- A) Allah'ın rızasını kazanmak için bir araç olduğu
- B) Toplumsal birliktelik ve dayanışmayı sağladığı
- C) İhtiyaç sahiplerinin gözetilmesine vesile olduğu
- D) Zenginlerdeki merhamet duygusunu geliştirdiği
- E) Verdiklerine karşı, Allah'a teşekkür mahiyetinde olduğu

45. Hz. Peygamber;

- Medine yakınlarındaki bir otlak alanın ormana dönüştürülmesini istemiş ve kim buradan bir ağaç kesecek olursa, onun karşılığında bir ağaç dikilmesi talimatını vermiştir.
- Mekke bölgesi, Medine'nin 32 km'lik çevresi ve Taif şehirleri ile yakın çevresini sit alanı olarak ilan etmiş ve bu bölgelerin ağaçlarının kesilmesini, kuşların ve diğer hayvanların avlanmasını, otların yolunmasını yasaklamıştır.

Hz. Muhammed'in (sav.) çevreyle ilgili bu iki tasarrufu göz önünde bulundurulduğunda aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) İnsanlara sadece önerilerde bulunmakla kalmamış aynı zamanda yol göstererek uygulanmasını sağlamıştır.
- B) Doğal kaynaklardan yararlanmada temel bir prensip olan "sürdürülebilirlik" ilkesinin örneklerinden birini vermiştir.
- C) Hayvanların avlanmasını yasaklayarak, bazı türleri koruma altına almıştır.
- D) Tüm canlıların temiz bir dünya da yaşaması için gayret göstermiştir.
- E) Müslümanlarda çevre bilinci oluşturmak istemiştir.

46. Felek ve Nas surelerinde kendilerinden Allah'a sığınılması gereken bazı hususlardan bahsedilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değildir?

- A) Düşümlere üfleyenler
- B) Karanlık çöktüğü zaman gece
- C) haset ettiği zaman hasetçi
- D) İbadetten alıkoyan şeytan
- E) Kalplere vesvese verenler

47. (I) Onlara ısınip kaynaşasınız diye size kendi türünüzden eşler yaratıp aranızda sevgi ve şefkat duyguları yerleştirmesi de onun kanıtlarındandır. Doğrusu bunda iyi düşünen kimseler için dersler vardır. (II) Onun kanıtlarından biri de, gökleri ve yeri yaratması, dillerinizin ve renklerinizin farklı olmasıdır. Kuşkusuz bunda bilenler için ibretler vardır. (III) Gece ve gündüz uyuyabilmeniz ve Allah'ın lütfundan nasibinizi aramaya çalışmanız da onun kanıtlarındandır. Bunda, dinleyen kimseler için elbette dersler vardır. (IV) Yine onun kanıtlarındandır ki, korku ve ümit vermek üzere size şimşeği gösteriyor, gökten su indirip ölümünün ardından yeryüzünü onunla canlandırıyor. Gerçekten bunda, aklını kullanan kimseler için ibretler vardır. (V) Göğün ve yerin Allah'ın buyruğu ile düzen içinde durması da onun kanıtlarındandır. Sonunda o, sizi (bulunduğunuz) yerden bir çağırdı mı hemen çıkıverirsiniz. (Rûm suresi: 21-25. ayetler)

Verilen ayetlerden hangisi Tekvin sıfatı ile doğrudan ilişkilendirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

48. İnsanı diğer canlılardan ayıran, ona sorumluluk yüklenmesine vesile olan düşünme ve anlama yetisine akıl denmektedir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'e göre de insanı insan yapan, onun her türlü davranışına anlam kazandıran ve ilahi emirler karşısında yükümlülük altına girmesini sağlayan, akıldır. Bu bağlamda Bakara Suresi'nin 242. ayetinde "Allah, ayetlerini akledesiniz diye açıklamaktadır." biçiminde bir uyarı ve yönlendirme yer almaktadır.

Bu parçada verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) Allah, akıl niteliğine sahip olması nedeniyle insanı muhatap almıştır.
- B) Kur'an, akla vurgu yaparak insanı düşünmeye teşvik etmiştir.
- C) Dinî hakikatleri anlamada ve bunları hayata yansıtmada insanın dayanağı akıldır.
- D) Vahiy gelmesi de insan, aklıyla Yaratıcı'nın varlığını ve birliğini kavrayabilir.
- E) Allah'a inanmak ve bir dine tabi olmak akıl yoluyla mümkündür.

49. Allah insanı eşrefi mahlûkat (en üstün varlık) olarak yaratmış, ona akıl ve irade vermiştir. Bunların yanı sıra insanın yaşamını devam ettirebilmesi için birçok nimet yaratıp hizmetine sunmuştur. Bütün bunların karşılığında insana düşen görev, Allah'a doğru bir şekilde iman etmek ve nimetlerine karşılık şükürünü göstermektir.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi verilen metnin konusu ile örtüşmez?

- A) "Allah, sizin için yarattığı şeylerden gölgeler kıldı. Dağlarda da sizin için barınaklar kıldı, sizi sıcağın koruyacak elbiseler, sizi savaşınızda (zorluklara karşı) koruyacak giyimlikler de var etti. İşte o, üzerinizdeki nimetini böyle tamamlamaktadır, umulur ki teslim olursunuz." (Nahl suresi, 81. ayet)
- B) "İnsanın başına bir sıkıntı gelince bize yalvarır. Sonra katımızdan ona bir nimet verdiğimiz zamanda: 'Bu bana bilgimden dolayı verilmiştir' der..." (Zümer suresi, 49. ayet)
- C) "Ey insanlar, Allah'ın üzerinizdeki nimetini anın. Gökten ve yerden sizi rızıklandıran Allah'ın dışında bir başka Yaratıcı var mı? Ondan başka ilah yoktur. Öyleyse nasıl olur da çevriliyorsunuz?" (Fussilet suresi, 3. ayet)
- D) "Allah, gökleri ve yeri yaratan, gökten yağmur indiren ve onunla size rızık olarak türlü meyveler çıkaran, emri gereğince denizde yüzmek üzere gemileri emrinize veren, nehirleri de hizmetinize sunandır." (İbrahim suresi, 32. ayet)
- E) "Denizi de sizin emrinize veren odur, ondan taze et yemektesiniz ve giyiminizde ondan süs eşyaları çıkarmaktasınız. Gemilerin onda (suları) yara yara akıp gittiğini görüyorsun. (Bütün bunlar) onun fazlından aramanız ve şükretmeniz içindir." (Nahl suresi, 14. ayet)

50. Verilen metinde ifade edilen durum aşağıdaki ayetlerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) "Yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı ki, düşünecek kalpleri, işitecek kulakları olsun? Çünkü gerçekte gözler değil, göğüslerdeki kalpler kör olur." (Hac suresi, 46. ayet)
- B) "İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın, belki de (tuttukları kötü yoldan) dönerler." (Rûm suresi, 41. ayet)
- C) "Bilmez misin ki göklerin ve yerin hükümrânlığı Allah'a aittir. O dilediğine azap eder, dilediğini de bağışlar. Allah her şeye hakkıyla gücü yetendir." (Mâide suresi 40. ayet)
- D) "Sizden önceki milletlerin başından nice olaylar gelip geçmiştir. Yeryüzünde gezin dolaşın da yalanlayanların sonunun nasıl olduğunu bir görün." (Âl-i İmrân suresi, 137. ayet)
- E) "Nihayet o gün dünyada yararlandığınız nimetlerden elbette hesaba çekileceksiniz." (Tekâsür suresi, 8. ayet)

TÜRKÇE DERSİ CEVAP ANAHTARI

1-B	11-E	21-B	31-A
2-B	12-A	22-D	32-D
3-D	13-A	23-E	33-B
4-E	14-E	24-B	34-E
5-B	15-E	25-E	35-B
6-B	16-B	26-A	36-D
7-E	17-E	27-B	37-B
8-B	18-B	28-C	38-C
9-D	19-A	29-B	39-B
10-B	20-A	30-C	40-A

SOSAL BİLİMLER CEVAP ANAHTARI

1-D	11-A	21-B	31-D	41-C
2-D	12-E	22-D	32-C	42-A
3-A	13-E	23-C	33-B	43-D
4-D	14-A	24-A	34-D	44-B
5-D	15-B	25-C	35-C	45-D
6-A	16-D	26-B	36-C	46-B
7-D	17-D	27-C	37-A	47-C
8-A	18-C	28-C	38-E	48-D
9-A	19-C	29-E	39-B	49-B
10-D	20-B	30-E	40-D	50-B